PARLAMENTUL EUROPEAN

2004 *2009*

Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne

2008/2020(INI)

12.2.2008

PROIECT DE RAPORT

conținând o propunere de recomandare a Parlamentului European adresată Consiliului privind problema elaborării profilelor, în special pe baza apartenenței etnice și rasiale, în cadrul luptei împotriva terorismului, aplicării legii, imigrației, controalelor vamale și la frontieră
(2008/2020(INI))

Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne

Raportoare: Sarah Ludford

PR_INI_art114

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE RECOMANDARE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ADRESATĂ CONSILIULUI 3

PROPUNERE DE RECOMANDARE ADRESATĂ CONSILIULUI (B6-0483/2007) 12

PROPUNERE DE RECOMANDARE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ADRESATĂ CONSILIULUI

privind problema elaborării profilelor, în special pe baza apartenenței etnice și rasiale, în cadrul luptei împotriva terorismului, aplicării legii, imigrației, controalelor vamale și la frontieră

Parlamentul European,

– având în vedere propunerea de recomandare adresată Consiliului de către Sarah Ludford, în numele Grupului ALDE, referitoare la problema elaborării profilelor delictuale, în special pe bază de apartenență etnică și rasă, în cadrul luptei împotriva terorismului, aplicării legii, imigrație, controalelor vamale și la frontieră (B6-0483/2007),

– având în vedere instrumentele în materie de drepturi ale omului internaționale, europene și naționale: în special Pactul internațional privind drepturile civile și politice (PIDCP); Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEADOLF); Tratatul privind Uniunea Europeană; Tratatul de instituire a Comunității Europene (TEC); Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (Carta) și constituțiile naționale ale statelor membre, precum și drepturile și garanțiile pe care le conferă persoanelor în materie de viață privată, protecție a datelor, nediscriminare și libertate de mișcare,

– având în vedere măsurile privind protecția datelor adoptate de Consiliul Europei: articolul 8 din CEDO, Convenția Consiliului Europei nr. 108 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea automată a datelor personale, recomandările Comitetului de Miniștrii al Consiliului Europei adresate statelor membre R(87)15, care reglementează utilizarea datelor personale în sectorul polițienesc[1], R(97)18, referitoare la protecția datelor personale colectate și prelucrate în scop statistic[2] și R(2001) 10 privind codul deontologic european al poliției[3],

– având în vedere prevederile UE în materie de protecție a datelor: articolele 7 și 8 din Cartă, Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date[4] și Decizia-cadru 2008/977/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în cadrul cooperării polițienești și judiciare în materie penală[5],

– având în vedere măsurile de combatere a discriminării rasiale: Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (CIERD), articolul 14 și protocolul 12 la CEDO, articolul 13 din TEC și Directiva Consiliului 2000/43/CE din 29

[1] Adoptate de Comitetul de Miniștri la 17 septembrie 1987, în cadrul celei de a 410-a reuniuni a miniștrilor adjuncți.
[2] Adoptate de Comitetul de Miniștri la 30.9.1997, în cadrul celei de a 602-a reuniuni a miniștrilor adjuncți.
[3] Adoptate de Comitetul de Miniștri la 19.9.2001, în cadrul celei de a 765-a reuniuni a miniștrilor adjuncți.
[4] JO L 281, 23.11.1995, p.31.
[5] JO L 350, 30.12.2008, p.60.

iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică,

– având în vedere instrumentele UE în materie de securitate și combatere a terorismului, inclusiv cooperarea polițienească și judiciară și schimbul de date și informații secrete, cum sunt Decizia 2005/671/JAI a Consiliului din 20 septembrie 2005 privind schimbul de informații și cooperarea referitoare la infracțiunile de terorism[1], Decizia-cadru 2006/960/JAI a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind simplificarea schimbului de informații și date operative între autoritățile de aplicare a legii ale statelor membre ale Uniunii Europene[2], Decizia 2008/615/JAI a Consiliului din 23 June 2008 privind intensificarea cooperării transfrontaliere, în special în combaterea terorismului și criminalității transfrontaliere[3] și Decizia 2008/616/JAI din 23 iunie 2008 de aplicare a acesteia[4]

– având în vedere bazele de date existente și cele planificate ale UE, ca Sistemul de informații Schengen, Eurodac și Sistemul de informații privind vizele, precum și măsurile de colectare a datelor biometrice, cum sunt cele pentru permisele de ședere și pașapoarte, care vor permite, și ele, crearea unor baze de date,

– având în vedere propunerea de instituire a „e-frontierelor", conform celor menționate în Comunicarea Comisiei intitulată „Pregătirea următoarelor etape din procesul de gestionare a frontierelor Uniunii Europene", în cuprinsul căreia este propus un sistem integrat de gestionare a frontierelor care prevede instituirea unor controale automate la frontieră, inclusiv un program de înregistrare a călătorilor și a unui sistem de intrare/ieșire[5],

– având în vedere Acordul între Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii privind prelucrarea și transferul datelor din registrul cu numele pasagerilor (PNR), de către transportatorii aerieni, către Departamentul pentru Securitate Internă al Statelor Unite (DHS) (Acordul PNR 2007)[6], precum și propunerea de Decizie-cadru a Consiliului privind utilizarea registrului cu numele pasagerilor (PNR) în scopul aplicării legii[7], ca și avizele formulate referitor la respectiva propunere de Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale (Agenția pentru Drepturi Fundamentale), Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor, Grupul de lucru „Articolul 29" și Grupul de lucru pentru poliție și justiție,

– având în vedere jurisprudența națională relevantă, cum este hotărârea Curții Constituționale Germane privind *polizeiliche präventive Rasterfahndung*[8] și sentința pronunțată de Camera lorzilor a Regatului Unit cu privire la romii cehi[9], jurisprudența

[1] JO L 253, 29.9.2005, p.22.
[2] JO L 386, 29.12.2006, p.89.
[3] JO L 210, 6.8.2008, p.1.
[4] JO L 210, 6.8.2008, p. 12.
[5] COM(2008)0069.
[6] JO L 204, 4.8.2007, p. 18.
[7] COM(2007)0654.
[8] Hotărârea Curții Constituționale germane, BVerfG, 1 BvR 518/02 din 4.4.2006, paragraful nr. (1-184).
[9] Camera Lorzilor, 9.12.2004, contra Biroului Imigrare de la Aeroportul Praga și alți (pârâți) ex parte Centrul European pentru Drepturile Romilor și alți (apelanți) [2004], UKHL 55, alineatul 101.

Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), în special cauza *Timişev contra Rusia*[1], *Nahova și alții contra Bulgaria*[2], *D.H. și alții contra Republicii Cehe*[3] *și S. și Marper contra Regatului Unit*[4], precum și aceea a Curții de Justiție a Comunităților Europene, în special cauza *Huber contra Germania*[5],

– având în vedere raportul Raportorului special al ONU, Martin Schenin, privind promovarea și protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în lupta împotriva terorismului[6], documentul referitor la „Protejarea dreptului la viață privată în cadrul luptei împotriva terorismului" al Comisarului pentru drepturile omului al Consiliului Europei, Thomas Hammarberg[7], Recomandările politice generale nr. 8 privind combaterea rasismului în cadrul luptei împotriva terorismului[8] și nr. 11 privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în cadrul politicilor[9] Comisiei europene împotriva rasismului și intoleranței (ECRI) a Consiliului Europei și raportul referitor la „Elaborarea profilelor delictuale pe criterii etnice" al Rețelei experților independenți în domeniul drepturilor fundamentale din Uniunea Europeană[10],

– având în vedere articolul 114 alineatul (3) și articolul 94 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere raportul Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne și avizul Comisiei pentru afaceri externe (A6-0000/2008),

Elaborarea profilelor delictuale și extragerea datelor

A. întrucât practica elaborării profilelor delictuale, care constă adesea din extragerea automată a datelor din baze computerizate, merită să fie examinată, deoarece ea se depărtează, în mod controversat, de la regula generală, conform căreia hotărârile având ca obiect aplicarea legii trebuie să se bazeze pe comportamentul personal; elaborarea profilelor delictuale este o tehnică investigativă care se alimentează cu informații referitoare la persoane, culese din diferite surse, printre care apartenența etnică a acestora, rasa, naționalitatea și religia lor, pe baza cărora se încearcă identificarea și potențiala sancționare a acelora dintre ele care ar putea fi bănuite de comiterea unor infracțiuni sau acte de terorism; ea ar putea fi definită după cum urmează:

„asocierea sistematică a unor serii de caracteristici fizice, comportamentale sau psihologice cu anumite infracțiuni și utilizarea lor ca baza decizională în materie de aplicare a legii"[11]

---

[1] *Timişev contra Rusia,* 13.12.2005. nr. 55762/00 și 55974/00, CEDO 2005-XII
[2] *Nahova și alții contra Bulgaria* [GC], 26.2.2004, nr. 43577/98 și 43579/98, CEDO 2005 - VII.
[3] *D.H. și alții contra Republicii Cehe,* 13.11.2007, nr. 57325/00.
[4] *S. și Marper contra regatului Unit*, 4.12.2008, nr. 30562/04 și 30566/04.
[5] Cauza C-524/06, [2008], ECR I-0000
[6] Documentul ONU A/HRC/4/26, 29.1.2007.
[7] Documentul CommDH/Issue (2008)3, Strasbourg, 17.11.2008.
[8] CRI (2004) 26 adoptată la 17 martie 2004
[9] CRI (2007) 39 adoptată la 29.6.2007
[10] CFR-CDF, Avizul 4.2006, disponibil la http://ec.europa.eu/justice_home/cfr_cdf/doc/avis/2006_4_en.pdf.
[11] Avizul Agenției Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale privind propunerea de decizie-cadru a

sau, menționând clar relația dintre extragerea datelor și elaborarea profilelor delictuale:

„o tehnică prin care, din experiența acumulată în trecut, se obțin, prin inferență, seturi de caracteristici proprii unei anumite categorii de persoane, după care se procedează la căutări în diferite bănci de date, pentru a se identifica indivizii care corespund îndeaproape cu respectivele seturi de caracteristici”[1]

B. întrucât elaborarea profilelor, care se bazează în mod specific, pe rasa sau apartenența etnică, din care cauză ridică mari îndoieli în ceea ce privește conflictul cu normele referitoare la nediscriminare, poate fi definită după cum urmează:

„practica utilizării „rasei” sau a originii etnice, religiei sau naționalității, fie ca factor unic, fie ca unul dintre factorii care stau la baza deciziilor de aplicare a legii, în mod sistematic, indiferent dacă persoanele în cauză sunt identificate prin mijloace automate sau nu”[2]

sau

„utilizarea de către poliție, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, pe criterii precum cele de rasă, culoarea pielii, limbă, religie, cetățenie sau origine națională sau etnică în cadrul activităților de control, supraveghere și investigare”[3]*;*

C. întrucât, deși stabilirea profilelor, atât prin extragerea datelor, cât și prin practicile poliției și ale altor agenții, este din ce în ce mai mult folosită ca instrument pentru aplicarea legii și controlul frontierelor, se acordă o atenția insuficientă evaluării eficienței sale, precum și elaborării și aplicării unor garanții pentru respectarea dreptului la viață privată și evitarea discriminării;

D. întrucât profilele pot fi:

i) *descriptive*, atunci când se bazează pe mărturii sau alte informații asupra autorilor de infracțiuni sau caracteristici ale infracțiunilor comise, servind astfel la identificarea unor suspecți anume sau a activităților infracționale care urmează același tipar; or

ii) *predictive*, atunci când corelează variabile empirice din trecut cu datele și informațiile secreta actuale, pentru a trasa judecăți asupra persoanelor care pot fi implicate în viitor sau a infracțiunilor încă nedescoperite[4];

Obligații legale

Consiliului referitoare la utilizarea privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (PNR) în scopul aplicării legii, punctul 35.

[1] Raportul Camerei Lorzilor: Clarke R., Elaborarea profilelor delictuale: o provocare ascunsă pentru regulamentul privind supravegherea datelor, 1993, alineatul 33, nota de subsol 41.

[2] De Schutter, Oliver și Ringelheim, Julie (2008), „Elaborarea profilelor delictuale pe criterii etnice: o provocare din ce în ce mai mare pentru legislația europeană a drepturilor omului”, *Modern Law Review*, 71(3):358-384.

[3] Comisia Europeană pentru combaterea rasismului și intoleranței (CERI), recomandarea de politică generală nr. 11, vezi mai sus, punctul 1.

[4] Raportul Raportorului Special al ONU privind promovarea și protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale odată cu lupta împotriva terorismului, punctul 33.

E. întrucât aplicarea legii trebuie întotdeauna realizată respectând drepturile fundamentale, inclusiv cel la viață privată și de familie, la protecția datelor cu caracter personale și la nediscriminare; consideră că o strânsă cooperare internațională este indispensabilă în lupta împotriva terorismului și a infracțiunilor majore, dar că această cooperare trebuie să respecte dreptul internațional și normele și valorile europene în privința tratamentului egal și a unei protecții juridice adecvate, astfel încât, nu în ultimul rând, UE să nu-și submineze credibilitatea ca promotoare a drepturilor omului la nivel internațional;

F. întrucât atât profilele descriptive, cât și cele predictive pot constitui instrumente legitime de investigare atunci când sunt bazate pe informații concrete, fiabile și actuale, care reflectă „elemente a căror corelare cu anumite comportamente infracționale este dovedită statistic”[1] și când măsurile luate pe baza lor satisfac criteriile juridice ale necesității și proporționalității;

G. întrucât recomandarea formulată în Codul European de Etică a Poliției menționează că investigațiile poliției trebuie, ca o condiție minimă, să se bazeze pe o suspiciune rezonabilă cu privire la o infracțiune sau un delict reale sau posibile și întrucât este clar că atunci când stabilirea de profile se bazează pe stereotipuri sau prejudicii, apare posibilitatea încălcării drepturilor omului[2], care constituie o amenințare la adresa indivizilor și societății;

H. întrucât stabilirea unor profile predictive, pe baza unor profile generice elaborate prin încrucișarea bazelor de date, care reflectă generalități neverificate sau modele de comportament judecate ca stând probabil la baza comiterii unor infracțiuni sau acte teroriste viitoare sau încă nedescoperite, provoacă dubii serioase în ceea ce privește caracterul privat și poate constitui o intruziune în raport cu dreptul la respectarea vieții private stipulat la articolul 8 din CEDO și articolul 7 din Cartă[3];

I. întrucât jurisprudența CEDO pune clar în lumină faptul că, într-o societate democratică, derogările de la articolul 8 alineatul (2) din CEDO sunt permise doar dacă sunt conform legii și dacă sunt necesare[4], lucru confirmat în hotărârea recentă în cauza *S. ant Marper v. Regatul Unit,* menționată mai sus, în care se consideră că puterile necondiționate și nediferențiate de a conserva amprente, mostre celulare și configurații ADN ale persoanelor suspectate, dar necondamnate pentru vreo infracțiune, constituie o încălcare a articolului 8 din CEDO;

J. întrucât constatarea CEDO în cauza S. și Marper v. Regatul Unit, menționată mai sus, a unui „risc de stigmatizare” generat de faptul că o persoană care nu a fost condamnată pentru nici o infracțiune este tratată ca un infractor dovedit în baza de date ADN a

---

[1] Ibid.
[2] Idem, punctul 33. A se vedea și raportul privind stabilirea de profile etnice a Rețelei europene a experților independenți în drepturile fundamentale, amintit mai sus, p. 9-13.
[3] Avizul Agenției Europene pentru Drepturi Fundamentale privind propunerea de decizie-cadru a Consiliului referitoare la utilizarea privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (PNR) în scopul aplicării legii, punctul 4.
[4] pentru a scurtă trecere în revistă a jurisprudenței relevante, a se vedea E. Brouwer, „Towards a European PNR System?”, studiu efectuat pentru Direcția C, Drepturile cetățenilor și afaceri constituționale, a Parlamentului European, PE 410.649, ianuarie 2009, punctul 5, p. 16-17.

Regatului Unit, trebuie să ridice semne de întrebare asupra legalității operațiunilor de stabilire a profilelor bazate pe procesarea datelor personale ale persoanelor găsite nevinovate de către instanțele judecătorești[1];

K. întrucât programul *Rasterfahndung*, în cadrul căruia poliția germană a colectat date personale din bazele de date publice și private cu privire la bărbații între 18 și 40 de ani care erau sau fuseseră studenți presupuși de credință musulmană, în încercarea (eșuată) de a identifica potențiali teroriști, a fost considerat neconstituțional de către Curtea Constituțională a Germaniei în decizia sa amintită mai sus, hotărând că extragerea de date constituie o intruziune ilegală în datele cu caracter personal și viața privată, care nu se poate justifica ca reacție la o situație de amenințare generalizată de tipul celei legate de terorism, care este permanentă de la atacurile teroriste din 11 septembrie, ci doar în urma demonstrării existenței unui „pericol concret", precum pregătirea sau comiterea unor atacuri teroriste;

Eficacitate

L. întrucât au apărut dubii cu privire la utilitatea extragerii de date și a stabilirii de profile în urma a diferite studii americane, printre care:

(i) un studiu al Institutului Cato, în care se afirmă:

*„deși extragerea de date are numeroase utilități pozitive, ea nu este potrivită în cazul identificării teroriștilor. Nu ar fi de dorit ca extragerea de date în scopul identificării teroriștilor să capete credibilitate în contextul securității naționale, a aplicării legii și al cercurilor tehnologice, întrucât această utilizare a extragerii de date risipește banii contribuabililor, încalcă fără justificare dreptul la viață privată și libertățile civile și absoarbe timpul prețios și energia bărbaților și femeilor din comunitatea securității naționale"*2*;*

(ii) un studiu al Consiliului Național de Cercetare al SUA asupra extragerii de date și tehnologiilor de supraveghere a comportamentelor, realizat pentru Departamentul de Securitate Internă conchide că:

„identificarea automatizată a teroriștilor prin extragerea de date... nu este nici fezabilă ca obiectiv, nici de dorit ca scop al eforturilor de dezvoltare tehnologică"[3];

M. întrucât eficiența extragerii de date este diminuată din cauza problemei „acului în carul cu fân" cu care se confruntă analiștii, care trebuie să filtreze o cantitate uriașă de date; cantitatea de „urme digitale" ale cetățenilor care respectă legea este mai mare decât cea a criminalilor și teroriștilor care fac eforturi considerabile pentru a-și ascunde identitățile, și există o rată ridicată de false descoperiri, care nu numai că fac din oameni absolut inocenți obiectul suspiciunilor, ceea ce are drept rezultat o eventuală intruziune în viața lor privată,

[1] Hotărârea CEDO în cauza *S. and Marper v. Regatul Unit*, amintită mai sus, punctul *125.*
[2] Cato Institute Policy Analysis No 584, 11 decembrie 2006, *'Effective Terrorism and the limited role of predictive data-mining'* de Jeff Jonas și Jim Harper.
[3] „Protecting Individual Privacy in the Struggle Against Terrorists: A Framework for Program Assessment". Un rezumat este disponibil în consultare liberă la http://www.nap.edu/catalog/12452.html, pagina 4.

ci şi ratează adevăraţii suspecţi, care rămân neidentificaţi;

N. întrucât există şi problema inversă, a neidentificării infractorilor care nu se potrivesc profilelor, cum a fost cazul liderului atacurilor cu bombă din Londra, din 7 iulie 2005, care a ajuns în atenţia serviciilor secrete deoarece era asociat cu alţi indivizi suspectaţi de implicare într-un complot terorist de atac cu bombe, dar care nu a fost pus sub urmărire întrucât nu se potrivea îndeajuns cu profilul de dinainte de iulie 2005 al suspectului terorist[1];

O. întrucât o stabilire de profile care deteriorează relaţiile comunitare bune şi îndepărtează anumite comunităţi de la a coopera cu agenţiile de aplicare a legii ar fi contraproductivă, constituind un obstacol în colectarea datelor confidenţiale şi a acţiunii eficiente împotriva crimelor şi terorismului[2];

P. întrucât colectarea eficientă de informaţii în legătură cu suspecţi concreţi şi urmărirea unor piste specifice reprezintă abordarea cea mai bună pentru a preveni şi combate terorismul şi, în completarea acestora, verificările şi controalele aleatorii, cărora să le fie supuşi toţi în mod egal şi de la care teroriştii nu se pot eschiva, pot fi mai eficiente în cadrul eforturilor preventive de combatere a terorismului decât stabilirea de profile;

Stabilirea de profile etnice

Q. întrucât utilizarea apartenenţei la o etnie, naţiune sau religie ca factor în investigaţiile realizate pentru aplicarea legii nu este interzisă atât timp cât respectă standarde de nediscriminare, inclusiv articolul 14 din CEDO, dar trebuie să treacă testul eficienţei, necesităţii şi proporţionalităţii, dacă se doreşte a fi o diferenţiere legitimă de tratament, care nu este discriminatorie;

R. întrucât stabilirea de profile bazate pe presupoziţii stereotipe poate exacerba sentimentul de ostilitate şi xenofobia în rândul publicului larg faţă de persoane de o anumită etnie, cetăţenie sau cu anumite convingeri religioase[3];

S. întrucât jurisprudenţa CEDO a stabilit că, dacă rasa constituie o bază exclusivă pentru acţiunea de aplicare a legii, aceasta constituie o discriminare ilegală[4]; cu toate acestea, reaminteşte că în practică nu este întotdeauna clar dacă rasa sau etnia au constituit criterii exclusive sau decisive într-o astfel de acţiune şi adesea ponderea acestor factori apare cu claritate doar în urma analizei modelelor de practici de aplicare a legii;

T. întrucât, deşi nu există nici o normă internaţională sau europeană care să interzică explicit „stabilirea de profile etnice”, jurisprudenţa CEDO sugerează acest lucru şi atât ICERD, cât şi ECRI afirmă clar că această practică încalcă interdicţia discriminării[5];

---

[1] „Detectives draw up new brief in hunt for radicals” *The Times*, 28 decembrie 2005.
[2] Raportul Raportorului Special al ONU privind promovarea şi protecţia drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale odată cu lupta împotriva terorismului, punctul 62.
[3] Ibidem, punctul 40.
[4] Conform hotărârii CEDO în cauza *Timishev v. Russia*, amintită mai sus.
[5] Avizul Agenţiei Europene pentru Drepturi Fundamentale privind decizia-cadru a Consiliului referitoare la utilizarea privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (PNR) în scopul aplicării legii, punctul 39.

U. întrucât în programul de acțiune adoptat la Conferința mondială din 2000 împotriva rasismului, statelor li se recomandă „să elaboreze, să implementeze și să aplice măsuri eficiente de eliminare a stabilirii de profile rasiale”[1]; întrucât ECRI, în Recomandarea nr. 8 privind combaterea rasismului în cadrul luptei împotriva terorismului, a solicitat guvernelor să se asigure că nu rezultă nici o discriminare din legislația, normele sau implementarea acestora în domeniul aplicării legii; întrucât Rețeaua UE de experți independenți în domeniul drepturilor fundamentale consideră că profilarea teroriștilor pe baza criteriilor de cetățenie, vârstă sau loc de naștere „prezintă riscuri majore de discriminare”[2];

V. întrucât este necesară o evaluare completă a practicilor de anchetă și a sistemelor de procesare a datelor care folosesc sau oferă o bază pentru tehnicile de stabilire de profiluri la nivelul UE și în statele membre, pentru a asigura respectarea deplină a obligațiilor juridice naționale, europene și internaționale și a evita efectele nejustificat discriminatorii și invazive în sfera privată;

W. întrucât, la astfel de operațiuni, ar trebui aplicate următoarele orientări și întrucât o combinare a acestor măsuri de protecție este necesară pentru a obține o protecție globală eficientă;

1. adresează Consiliului recomandările următoare:

   (a) orice procesare a datelor personale în scopul aplicării legii și în scopuri anti-teroriste trebuie să se bazeze pe norme juridice publicate, clare, specifice, cu caracter obligatoriu și care fac obiectul unei supravegheri detaliate și eficiente din partea unor autorități independente de protecție a datelor;

   (b) colectarea datelor și utilizarea tehnicilor de stabilire a profilurilor în privința persoanelor care nu sunt suspectate de o infracțiune sau o amenințare bine definită trebuie să corespundă strict criteriilor de „necesitate” și „proporționalitate”;

   (c) ar trebui să existe o distincție clară între datele factice și secrete și datele privind diferitele categorii de persoane;

   (d) accesul la dosarele de poliție și la cele secrete ar trebui permis doar de la caz la caz, pentru scopuri bine definite și ar trebui să fie supus controlului judiciar în statele membre;

   (e) trebuie să existe termene limită pentru stocarea informațiilor personale;

   (f) ar trebui interzisă colectarea datelor cu caracter personal doar pe baza faptului că persoanele respective aparțin unei anumite origini etnice sau rase, au anumite convingeri religioase, orientări sexuale, comportamente, opinii sau sunt membri ai unor mișcări sau organizații care nu sunt în afara legii;

[1] Raportul Conferinței Mondiale împotriva Rasismului, Discriminării rasiale, Xenofobiei și Intoleranța legată de acestea (A/CONF.189/12), Program de acțiune, punctul 72.
[2] Rețeaua UE de experți independenți în domeniul drepturilor fundamentale, „The balance between freedom and security in the response by the European Union and its member States to the Terrorist Threats” (2003), p. 21

(g) ar trebui permis doar în mod excepțional și cu garanții riguroase ca deciziile organismelor publice și private asupra indivizilor să se ia doar informatic, fără o evaluare umană;

(h) trebuie să existe garanții puternice, instituite prin lege, care să asigure un control judiciar și parlamentar eficient și adecvat asupra activităților poliției și serviciilor secrete, inclusiv a celor de antiterorism;

(i) având în vedere consecințele posibile pentru persoanele în cauză, căile de atac ar trebui să fie eficiente și accesibile, oferindu-se persoanei în cauză informații clare asupra procedurilor aplicabile, precum și dreptul de acces și rectificare;

(j) legislația CE în vigoare trebuie examinată în ceea ce privește locul pe care îl ocupă stabilirea de profiluri și trebuie luată în considerare posibilitatea reformării legislației, dacă este necesar, pentru a evita orice încălcare a drepturilor fundamentale; Agenției pentru Drepturile Fundamentale ar trebui să i se confere sarcina de a efectua un astfel de studiu, împreună cu Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor;

0

0 0

2. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta recomandare Consiliului și, spre informare, Comisiei, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre.

19.12.2007

PROPUNERE DE RECOMANDARE ADRESATĂ CONSILIULUI (B6-0483/2007)

în conformitate cu articolul 114 alineatul (1) din Regulamentul de procedură

depusă de Sarah Ludford

în numele Grupului ALDE

privind problema reprezentată de stabilirea profilului persoanelor („profiling”), în special pe baza apartenenței etnice și rasiale, în cadrul luptei împotriva terorismului, aplicării legii, imigrației, formalităților vamale și controlului de frontieră

Parlamentul European,

– având în vedere instrumentele internaționale, europene și naționale din domeniul drepturilor omului, precum Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și Carta drepturilor fundamentale și având în vedere drepturile și garanțiile acordate persoanelor în ceea ce privește viața privată, protecția datelor și nediscriminarea, precum și jurisprudența în materie,

– având în vedere instrumentele europene din domeniul luptei împotriva terorismului, inclusiv cooperarea polițienească și judiciară și schimbul de informații și de date secrete între statele membre, precum Decizia 2005/671/JAI a Consiliului privind schimbul de informații și cooperarea referitoare la infracțiunile de terorism, Decizia-cadru 2006/960/JAI a Consiliului privind simplificarea schimbului de informații și date operative între autoritățile de aplicare a legii ale statelor membre ale Uniunii Europene, în special în ceea ce privește infracțiunile grave, inclusiv actele teroriste, precum și Decizia Consiliului privind intensificarea cooperării transfrontaliere, în special în domeniul combaterii terorismului și criminalității transfrontaliere (integrarea Tratatului de la Prüm în ordinea juridică a Uniunii),

– având în vedere Acordul privind registrul cu numele pasagerilor (PNR), încheiat între UE și SUA, precum și propunerea Comisiei (COM(2007)0654,

– având în vedere garanțiile în materie de protecție a datelor, în special Directiva 95/46/CE privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date și Decizia-cadru a Consiliului privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în cadrul cooperării polițienești și judiciare în materie penală,

– având în vedere politicile comunitare de combatere a discriminării, în special Directiva 2000/43/CE a Consiliului de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică și Directiva 2000/78/CE a Consiliului de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă,

– având în vedere articolul 114 alineatul (1) din Regulamentul său de procedură,

A. recunoscând faptul că eficiența cooperării dintre autoritățile însărcinate cu aplicarea legii în cadrul combaterii criminalității și al luptei împotriva terorismului depinde, într-o mare măsură, de capacitatea acestora de a obține și de a face schimb de informații și de date cu caracter secret în timp util,

B. întrucât informațiile referitoare la apartenența etnică, religie și originea națională constituie date personale cu caracter sensibil, care beneficiază de o protecție strictă, reglementată de legislația europeană, dar, în anumite cazuri, respectivele informații sunt considerate utile în cadrul anchetelor penale și al prevenirii actelor teroriste; întrucât, din cercetările efectuate de ONG-uri, reiese că suspectarea și acuzarea persoanelor pe baza unor criterii prestabilite constituie o practică tot mai răspândită în domeniul aplicării legii și al operațiunilor organelor de poliție, fiind vizate anumite grupuri etnice, rasiale sau religioase, precum și protestatarii și călătorii,

C. recunoscând faptul că eforturile depuse în vederea obținerii, din partea mediilor vizate, a acelor informații indispensabile reușitei luptei împotriva criminalității și a terorismului pot fi grav prejudiciate de neîncrederea în aplicarea legii și, mai ales, de teama unor efecte cu caracter discriminatoriu,

D. exprimându-și, prin urmare, îngrijorarea față de faptul că propunerea Comisiei privind instituirea, la nivelul Uniunii Europene, a unui sistem de strângere a datelor din registrul cu numele pasagerilor (datele PNR), care cuprinde prevederi privind colectarea datelor cu caracter personal ale pasagerilor care au ca destinație Uniunea Europeană, ar putea servi la suspectarea și acuzarea persoanelor pe baza unor criterii prestabilite, inclusiv a celor legate de apartenența rasială sau etnică, având în vedere faptul că propunerea preconizează „compararea datelor PNR ale pasagerilor cu o combinație de caracteristici și modele comportamentale, destinată stabilirii gradului de risc” și precizează că „în cazul în care un pasager corespunde unor anumite criterii de evaluare a riscului, acesta poate fi considerat drept pasager care prezintă un risc ridicat”,

E. exprimându-și îngrijorarea față de planurile anunțate de anumite state membre și de Comisie privind strângerea și conservarea datelor referitoare la călători, la sosirea sau la plecarea acestora, fapt de natură să conducă la constituirea de profiluri stabilite pe baza datelor personale, inclusiv a celor cu caracter sensibil,

F. întrucât Rețeaua experților independenți în domeniul drepturilor omului apreciază, în Avizul 4/2006, că, indiferent de împrejurări, suspectarea și acuzarea persoanelor pe baza unor criterii legate de apartenența etnică sau rasială ar trebui să fie considerată drept ilegală,

G. întrucât respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum dreptul la viață privată și interzicerea discriminărilor în cadrul legilor și politicilor privind securitatea și aplicarea legii, este de o importanță vitală,

H. exprimându-și regretul față de faptul că preocupările Parlamentului European, exprimate în repetate rânduri, în legătură cu suspectarea și acuzarea persoanelor pe baza unor criterii legate de etnie, rasă sau comportament în cadrul protejării datelor, cooperării în vederea

aplicării legii, schimbului de informații și de date cu caracter secret, securității aeriene și a transporturilor, imigrației și gestionării frontierelor și al măsurilor de combatere a discriminării nu au primit, până în prezent, atenția cuvenită în scopul ajungerii la un acord privind practicile legitime și al identificării eventualelor viduri legislative,

1. adresează Consiliului recomandările următoare:

   (a) operațiunile de aplicare a legii trebuie întotdeauna efectuate cu respectarea strictă a protecției datelor, drepturilor fundamentale și a principiului nediscriminării;

   (b) actualele practici în materie de aplicare a legii și de securitate care presupun suspectarea și acuzarea persoanelor pe baza unor criterii legate de apartenența rasială sau etnică și de comportament ar trebui să facă obiectul unor cercetări, analize și dezbateri politice, iar justificările și avantajele acestor practici ar trebui puse în balanță cu efectele lor negative;

   (c) legile în vigoare ar trebui supuse unei analize pentru a stabili în ce măsură permit suspectarea și acuzarea persoanelor pe baza unor criterii prestabilite, trebuind luată în considerare o reformă legislativă, în măsura în care aceasta este necesară, pentru a garanta evitarea efectelor cu caracter discriminatoriu;

   (d) este necesar să se definească în mod clar diferența dintre utilizarea în scopuri legitime și cea în scopuri ilegale a datelor personale cu caracter sensibil în domeniul securității și să fie încurajată o cooperare mai strânsă între serviciile de securitate competente în ceea ce privește modul în care este înțeleasă și abordată practica suspectării sau acuzării persoanelor pe baza unor criterii prestabilite și cooperarea, în acest sens, cu mediile vizate;

2. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta recomandare Consiliului și, spre informare, Comisiei, precum și parlamentelor și guvernelor statelor membre.